

Calzada, Susanna Pescetti, Thord Svedlund, Rui Pinheiro, Maria Badstue, Carlo Jans, Modestas Barkauskas, Juri Alperden, Plamen Djouroff (deasemenea compozitor), Simon Dvorsak, Derek Gleeson, Eugenia Manolides alături de violonceliștii Stefan Jess-Kropfisch, Vaclav Zak, violoniștii Andreas Zinonos, Patrycja Piekutowska, Kristine Balanas, Anite Stroh, Liviu Prunaru, Constantin Riccardi și Héloïse Geoghegan, flautistul Sami Junnonen, pianiștii Edoardo Maria Strabbioli, Kasperas Uinskas și Mihkel Poll, mezzosopranele Rocio Bazan și Andrea Pellegrini, soprana Evdokia Moissidou, trompetiștii Per Ivarsson și

Jure Gradisnik, clarinetistul Carlos Picarra Alves și saxofonistul Boris Petrov.

Amplitudinea acestui proiect ambițios, bine structurat ca derulare în timp pe parcursul întregii stagiuni de concerte, reprezintă exclusiv rodul muncii echipei organizatorice a Filarmonicii „Oltenia”, ale cărei consecințe depășesc, evident, cadrul unui complex obișnuit de evenimente muzicale la nivel de oraș, și chiar la nivel de țară. Din câte știu, este singura stagiune de acest tip a „bătrânului” nostru continent, iar faptul că ideea aparține unui oraș românesc este cu atât mai important, nu doar pentru universul muzicii clasice ci și pentru

întregul perimetru cultural european, al cărui ansamblu de direcții și orientări plurinaționale îl promovează selectiv, spre cunoaștere și apreciere publică.

Singurul aspect de care **Europa Season** încă nu beneficiază suficient este mediatizarea pe care o așteaptă în contextul unor manifestări de gen apropiat din întreaga lume, și pe care a demonstrat, cu succes, că o merită! Iar dacă până acum predominantă a fost tăcerea, să încercăm măcar de acum înainte să-i oferim aplauzele noastre românești, al căror ecou se va propaga, cu siguranță, și dincolo de granițe.

Loredana BALTAZAR

Performance Dada la Craiova sau 11 pentru Elsa

„Astăzi trăim Dada: ne îmbrăcăm Dada, mâncăm Dada, dansăm Dada, cântăm Dada și ne întâlnim cu Elsa la ora 19.00 la Radio România Oltenia Craiova! Vă așteptăm!” – așa suna invitația, lansată de Irinel Anghel pe o rețea de socializare, în dimineața de 6 februarie 2016. La această dată, Casa de Cultură „Traian Demetrescu” din Craiova a organizat spectacolul intitulat expresiv „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/ Paste – live expo & Dada performance”, dorind să marcheze cu această ocazie împlinirea a 100 de ani de la apariția mișcării Dada, inițiată pe 5 februarie 1916, la *Cabaretul Voltaire* din Zürich, de Hugo Ball, Emmy Hennings, Tristan Tzara, Marcel Janco, Richard Huelsenbeck, Jean Arp și Sophie Taeuber-Arp. Cu un scop politic și artistic, manifestările de la cabaret reprezentau fundamentul pentru cristalizarea mișcării anarhice cunoscute în scurt timp sub numele *Dada*. La nivel politic, Dada avea afinități cu extrema stângă și era anti-burgheză, iar în plan artistic contesta valorile, normele sau ideile consacrate prin tradiție, negând uneori chiar curentele de avangardă precedente precum futurismul sau cubismul. Prin excelență iconoclaste, spectacolele muzicale sau coregrafice de la *Cabaretul Voltaire*, ca și lecturile publice din poeme Dada, se foloseau de ritmuri ale poeziei „negre” și forme ale artei africane, încurajau spontaneitatea, surpriza, șocul, sarcasmul, negația, iraționalul, discontinuitatea etc.

Pornind de la acest nucleu ideatic și artistic, Irinel Anghel a creat atât conceptul spectacolului „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/Paste – live expo & Dada performance”, cât și costumele și coordonarea artistică. Împreună cu Irinel Anghel au performat Luiza Mitu,

Daniela Ionescu, Eliza Maria Voinea, Andrada Băleanu, Irina Maria Nițu, Andra Radu, Laura Dobrică, Ioana Stama, Roberta Ionescu și Ela Stoica. A rezultat un eveniment artistic extrem de non-conformist pe muzica lui Luc Ferrari (*Cha Cha Cha* și *Danses organiques*) în care costumația și jocul fiecărui personaj aveau rol de decor, fiind în același timp o provocare pentru spectatori. La un moment dat au făcut și ei parte din performance – au devenit partenerul de dans al celor 11 „zeițe-obiect” Dada implicate în spectacol. Scenariul a propus o paradă-mecanism, în care acțiunile sunt un fel de ritualuri fără sens (dintr-o perspectivă pur rațională). Dintr-o altă perspectivă, Irinel Anghel își propune să revoluționeze ideea de spectacol printr-un *anti-*

Irinel Anghel

spectacol (cum l-ar fi numit Marcel Duchamp) în care ceea ce contează este starea de nedumerire, mirajul mecanicii omenеști sub care se ascund fantasmе și secvențe iraționale capabile să ne aducă în momentul prezent, prin participarea la o experiență artistică șocantă, creativă, imprevizibilă pentru imaginația spectatorului încorsetat de clișee și rutină. „Imaginația trăiește în «Țara de Dincolo de Copy/Paste».

Noutatea se naște din refuzul imitației, iar evoluția e posibilă numai prin experiențe extra-ordinare, acele «anomalii» sau «rebuturi» ale fabricii de standarde”, a declarat Irinel Anghel înainte de spectacol.

În prima etapă – de *expo live* a performance-ului, fiecare sculptură-vie avea un cartonaș aplicat pe costum, pe care era scrisă câte o întrebare pentru vizitatorii „muzeului” Dada inspirate de jocurile practicate de artiștii suprarealiști: „Ce puls are?” „Este această femeie capabilă de transformare?” „Care este locul ei potrivit?”, „Moartea este femeie sau bărbat?”. (Intermezzo: așa mi-au venit în minte versurile lui Jim Morrison – „I wanna fuck Death!”, care m-au făcut să cred că Moartea este o femeie foarte frumoasă. „Va veni moartea și va avea ochii tăi...”), „Ați fi de acord cu

disparația nopții?”, „Ce cadou i-ați face acestei femei?”, „Credeți că se plictisește?”, „Este ea fericită sau nefericită?”, „Cum va muri ea?”

Un moment memorabil a fost creat de apariția Irinei Maria Nițu dansând ca o insectă uriașă cu bețe de mătură atașate de mâinile în care se sprijinea. Ea performa un dans patruped, kafkian. Înainte de a dispărea din scenă se apropia de masă și bătea de trei ori în ea cu unul dintre bețe. „Cum stați cu libertatea?”, ne întreba ea discret.

Parada cu „obiecte” vii se relua de mai multe ori consecutiv dând ocazia oamenilor să își pună întrebări asupra felului în care percep și acceptă rutina, cea atât de contestată de mișcarea Dada. Aceasta s-a dovedit un mecanism performativ atât amuzant cât și chinuitor pentru că își propune să chestioneze niște limite, și să provoace reacții. Acest tip de performance Dada încurajează depășirea convențiilor artistice, a prejudecăților legate de ideea de spectacol, a granițelor limbajului artistic, a interacțiunii directe între public și artist. La final, cele unsprezece participante se strâng în centrul scenei. Aici își

dau jos costumele și, însoțite de improvizația vocală cu un limbaj inventat a lui Irinel Anghel, creează un anarhic și spontan „altar Dada”, invitând spectatorii să contribuie și ei cu câte un obiect ales la întâmplare la construirea imprevizibilului obiect Dada ce concentrează în centrul scenei energia întregului performance.

Spectacolul „Un bilet pentru Țara de Dincolo de Copy/Paste – live expo & Dada performance” este un experiment artistic ce promovează *atitudinea Dada* și a fost creat de Irinel Anghel în memoria Elsei Von Freytag Loringhoven (1874-1927), artistă supranumită „Mama of Dada” sau „Dada before Dada”. Așadar, în încheierea performance-ului, a rulat un scurt documentar despre Baroneasa new-york-eză ce încarna pe scenele americane idealul mișcării Dada: acela de asumare a libertății artistice și personale, de expansiune și dedicare pentru arta vie și cea experimentală, pentru ficțiunile reale pe care le putem declanșa și experimenta uneori chiar în viața de zi cu zi.

Petrișor MILITARU

Concert la sinagogă

Sunt douăzeci de ani, de când, de Bunavestire, am avut în mână actele oficiale necesare unei inițiative ce avea să poarte numele „Societatea de concerte Bistrița”. Este mărturisirea

unui muzician, pe numele său Gavril Țărmure, care, în parte datorită împrejurărilor, în parte unei însușiri manageriale personale ce avea să se verifice în anii ce au urmat, se va identifica acestei întreprinderi idealiste și virtual utopice. Spun virtual utopice întrucât toată lumea știe că ispitele izbânzilor pragmatice nu duc nicidecum spre cultură și cu atât mai puțin spre sfera muzicii culte. Să mai adaug că, în decursul anilor, la stagiunea permanentă de concerte s-a adăugat o editură cu specific de literatură română unde au văzut lumina tiparului nume de primă mărime ale poeziei și prozei iar cărțile editate aici au fost expuse în saloanele literare cu staif național. Printre realizările de

excepție ale Mihaelei și lui Gavril Țărmure se numără: înființarea „Noii Orchestre Transilvane” și turneul din Japonia, expoziții la Bruxelles, spectacolul „La ospățul capodoperei. Hamlet intolerabil”, taberele de pictură, dramaturgie și fotografie. Eu

am avut - pot să spun privilegiul - de a fi participat la un recital de pian susținut de tânărul pianist Eduard Kunz, născut în Siberia, absolvent al unei școli speciale pentru copii supradotați și ulterior a Conservatorului din Moscova.

Nominalizat de BBC Magazine în topul celor mai buni 10 pianiști de mâine ai lumii, Eduard participă la Concursul Ceaikovski în 2011 și la Van Cliburn în 2009, câștigă 13 competiții internaționale între care amintim: Premiul la Concursul George Enescu în 2007, la New Orleans, la Concursul Paderewski etc. Căsătorit în România, Kunz locuiește în București. Reluând, vreau să mă explic, precizând că am spus „participat” și nu „luat parte” întrucât atmosfera din sinagogă era cu adevărat una de participare a publicului la dramatismul artistic dezvoltat de solist pe scena sinagogii. Nu e nimic greșit aici - actul artistic susmenționat, asemeni altora asemănătoare, era găzduit de templul iudaic, cu o

acustică deosebită și cu o arhitectonică interioară demnă de invidiat, rămas fără utilitate practică în prezent. O șansă - aș spune aproape unică, pe care Societatea de concerte nu a ezitat să o fructifice și de care va beneficia, prin contract, vreme de 44 de ani. Am întâlnit, într-un oraș fără o instituție de muzică profesionistă cultă, un public cald, empatic până la tiranizarea celui care oferea spectacolul. (Ar fi de ajuns să spun că Eduard Kunz a fost chemat de patru ori înapoi pe scenă pentru bisuri.) De altfel, acest din urmă detaliu mi se pare suficient de grăitor pentru nivelul prestației celui care, considerat genial, mai fascinasese și publicul de la Paris, Amsterdam, Manchester, New York, Londra sau Oslo și care ne-a delectat cu fantezie și finețe în *Valsuri*, *Nocturnă*, *Preludiul op. 28 nr.4* și *Balada în sol minor* de Frédéric Chopin, cu simplitate și limpezime de expresie în *Sonata postumă op.120* de Franz Schubert, strălucitor, cu excepțională virtuozitate în *Momentele muzicale op.16* de Serghei Rahmaninov.

Shakespeare și marea muzică. Concertul aniversar din 22 martie - la 400 de ani de la moartea genialului creator, este susținut de Noua Orchestră Transilvană dirijată de Romeo Râmbu, cu *Nevestele vesele din Windsor* de Otto Neculai, *Concertul nr.1 pentru vioară și orchestră în Re Major* - solist Remus Râmbu și *Visul unei nopți de vară* de F. Mendelssohn Bartholdy.

Dacă aveți drum prin Bistrița, nu ocoliți spectacolele deosebite de acolo!

Ozana KALMUSKI ZAREA